

Kwartalnik

Nr 3 (9) Rok 2009 ISSN 1898-4401

CELNY

CŁO

LOGISTYKA

PODATKI

TRANSPORT

Biała Podlaska 2009

to państwo traktuje swoich obywateli, bez jakiegokolwiek dyskryminacji. W odniesieniu do pracowników zasada ta oznacza jednakowe traktowanie obywateli państw członkowskich, m.in. w dostępie do pracy, w zakresie wynagrodzenia oraz innych warunków pracy. Zasada swobody przepływu osób objęci są również członkowie rodzin osób migrujących. Realizacja swobody przepływu osób wymaga określonych gwarancji.

Istotną kwestię stanowi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego, która zakłada równe traktowanie obywateli państw członkowskich w dostępie do świadczeń, wynikających z krajowych systemów zabezpieczenia społecznego (emerytury, zasiłki). Okresy ubezpieczenia dla pracownika, związane z obliczaniem wysokości świadczeń, we własnym kraju i w innych krajach są sumowane. Swoboda przemieszczania się i pobytu nie ma jednak charakteru absolutnego. Każde z państw członkowskich może w pewnych przypadkach nie zezwolić cudzoziemcowi na pobyt lub wydalic go ze swojego terytorium. Swobodne przemieszczanie się osób jest obwarowane wieloma przepisami prawnymi. Wraz z realizacją Rynku Wewnętrznego każdy obywatel może żyć, pracować lub spędzać jesień życia tam gdzie chce. Aby jednak zapobiec nadużywaniu systemów opieki socjalnej, opartych nadal na regulacjach narodowych, prawo do swobodnego przepływu osób nie dotyczy jeszcze obywateli zależnych od pomocy danego Państwa.

Swobodny Przepływ Kapitału – pod pojęciem przepły-

wu kapitału należy rozumieć ruch kapitału między krajami o różnych walutach. Z powodu wpływu na bilans płatniczy i tym samym na stabilność waluty danego państwa przepływ kapitału między większością państw członkowskich podlega ograniczeniom. Umożliwia obywatelom państw członkowskich Wspólnot Europejskich wybór miejsca zakładania rachunków i lokat bankowych oraz dokonywania operacji bankowych we wszystkich państwach członkowskich. Zasada ta dotyczy samodzielnych transakcji finansowych, które nie mają bezpośrednich związków z przemieszczaniem się ludzi, towarów czy usług. Swoboda ta oznacza możliwość transferu zysków z jednego państwa członkowskiego do drugiego oraz prawo inwestowania i nabywania wszelkich walorów rzeczowych i finansowych za granicą bez żadnych przeszkód. Oznacza też swobodę przepływu kapitału z tytułu likwidacji lub zmiany inwestycji i wszystkich zysków z tego wynikających, jak również przepływ kapitału o charakterze osobistym (np. spadek).

Obywatele mają prawo do dokonywania wszelkich operacji bankowych i finansowych we wszystkich państwach członkowskich (np. prawo do posiadania konta osobistego w bankach państw członkowskich Unii Europejskiej, prawo zakupu i sprzedaży papierów wartościowych przedsiębiorstw w państwach członkowskich). Swoboda ta dotyczy transakcji finansowych, które nie mają bezpośredniego związku z przemieszczaniem się ludzi, towarów i usług (obróć papierami wartościowymi, depozyty bankowe, przekazy zysków, oprocentowania, itp.). Ze swobody przepływu kapitału korzystają obywatele państw członkowskich oraz osoby zamieszkujące na ich terenie i firmy mające tam siedzibę. Wprowadzenie swobodnego przepływu kapitału w państwach członkowskich Unii Europejskiej miało przede wszystkim duży wpływ na dokonywanie bezpośrednich inwestycji przez przedsiębiorstwa. Zintegrowanie rynków kapitałowych w Unii Europejskiej umożliwia wyrównywanie warunków produkcji. Zmniejsza to zakłócenia konkurencji na Wspólnym Rynku.

BIBLIOGRAFIA :

Banaszak B., *Unia Europejska, Leksykon międzynarodowego słownictwa prawniczo-administracyjnego*, Federalna Akademia Administracji Publicznej, Bonn 1996.

Brodecki Z., Drobyś M., Majkowska S., *Traktat o Unii Europejskiej, Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z komentarzem*, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2002.

Doliwa-Klepacki Z., *Integracja Europejska (po zakończeniu negocjacji Polski z UE)*, Wyd. Temida 2, Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, Białystok 2003.

Marszałek A., *Integracja Europejska*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2004.

Milczarek D., Nowak A., *Integracja Europejska, Wybrane problemy*, Centrum Europejskie niwersytetu Warszawskiego, Podręczniki i Skrypty, Warszawa 2003.

Waldemar Czernicki

jest specjalistą w zakresie zagadnień celnych oraz praktyki celnej. Autor wielu obowiązujących regulacji celnych oraz wieloletni wykładowca w szkołach wyższych i pomaturalnych w zakresie zagadnień celnych.

Zmiany w statusie AEO w Zmodernizowanym Wspólnotowym Kodeksie Celnym

Danilo Desiderio
Mauro Giffoni

Koncepcja AEO¹ jest jedną z głównych podpór Unijnego Programu Bezpieczeństwa Celnego (PBC), strategii opracowanej przez Komisję Europejską pod koniec lipca 2003

roku w celu wprowadzenia w Unii Europejskiej i zestawieniem przepisów mających na celu uproszczenia ustawodawstwa celnego, promowanie intensywniejszego użycia nowoczesnych narzędzi i technologii oraz lepszego

1 AEO – Authorized Economic Operator to „upoważniony przedsiębiorca” (operator gospodarczy). Anglojęzyczny skrót AEO dość powszechnie przyjęł się już w literaturze przedmiotu i stąd pozostawienie go w tym tekście – przyp. red.

zabezpieczenia zewnętrznych granic Unii, poprzez skuteczniejszą ochronę Państw Członkowskich przed ryzykiem ataków terrorystycznych oraz innym zagrożeniom zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców.

Inne przepisy objęte przez wspomniany program bezpieczeństwa mogą być podsumowane w następujący sposób:

* obowiązek – od pierwszego lipca 2009 (aktualnie Państwa Członkowskie i Komisja omawia możliwość odroczenia tego obowiązku)²- dostarczania przez handlowców organom celnym informacji o zakupie we Wspólnocie i poza jej obszarem celnym wszelkich dóbr (Deklaracje Przed Dostawą i Przed Wysłką, tzw Pre-arrival i Pre-departure)

* wprowadzenie spójnego dostępu dla kontroli celnych, oparteo na wspólnym zarządzaniu ryzyka, wspieranego przez system skomputeryzowany;

* elektroniczne wypełnianie deklaracji celnych i towarzyszących dokumentów, z użyciem pisemnych deklaracji i danych tylko w wyjątkowych przypadkach;

* propagowanie załatwiania spraw w „jednym okienku”: tzn. państwowa administracja celna powinna zebrać i udostępnić drogą elektroniczną wszystkie dane dotyczące międzynarodowych transakcji z innymi urzędami państwowymi (np., policją, strażą graniczną, służbami weterynaryjnymi i środowiskowymi, itd.), w celu prawidłowego zastosowania przepisów fiskalnych, rolniczych, rynkowych, zdrowotnych, sanitarnych i innych używanych w imporcie lub eksporcie towarów.

* propagowanie koncepcji „scentralizowanej odprawy”, tzn. możliwość dla przedsiębiorców zgłaszania lub udostępniania w odpowiednich oddziałach celnych w miejscach w których zostały ustanowione, deklaracji celnych w Państwach Członkowskich lub narodowych urzędach celnych towarów fizycznie wprowadzonych na obszar celny Wspólnoty.

AEO przewiduje również zbiór przepisów ułatwiających handlowcom dążącym do zabezpieczenia ich międzynarodowych sieci dostawczych. Tego typu środki zostały wprowadzone w prawie celnym Wspólnoty poprzez przepis (EC) n° 648/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 kwietnia 2005 roku, który uzupełnił Kodeks Celny Wspólnoty („Kodeks”) tzn. Przepis (EC) n° 2913/92 Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 października 1992 roku.³ Koncepcja „scentralizowanej odprawy” na poziomie narodowym, z drugiej strony, zawarta jest w Rozporządzeniu Komisji (EC) n. 1192/2008 z 17 Listopad a2008, poprawka Rozporządzenie Wykonawcze do WKC (FEC) No 2454/93.

Rozporządzenie (WE) n° 648/2005, znane jako „Poprawka bezpieczeństwa” do WKC, przewiduje prawne

ramy dla statusu AEO w UE. Rozporządzenie to wprowadziło nowy Artykuł 5a do Kodeksu, ustanawiając, że każde Państwo Członkowskie UE, począwszy od 1 stycznia 2008 roku, uprawnione jest do nadawania statusu AEO każdemu współpracującemu i zaufanemu przedsiębiorcy (operatorowi ekonomicznemu wg dosłownej nomenklatury unijnej-red.) zdolnemu sprostać wymogom wspólnych kryteriów systemu kontroli i wypłacalności, zarówno w pokazywaniu jak i zadowalającego systemu zarządzania. Wymogi te są bardziej wyszczególnione w Artykułach 14h, 14 i, 14j, 14 k, Przepisów Wykonawczych do WKC, zatwierdzonych przez Rozporządzenie Komisji (EC) N° 1875/2006 z 18 grudnia 2006 roku.

Status AEO, w szczególności, dotyczy Świadectwa AEO (Certyfikatu) wystawianego na poziomie narodowym,

Każde Państwo Członkowskie UE, począwszy od 1 stycznia 2008 roku, uprawnione jest do nadawania statusu AEO każdemu współpracującemu i zaufanemu przedsiębiorcy zdolnemu sprostać wymogom wspólnych kryteriów systemu kontroli i wypłacalności

ale uznawanego na całym terytorium celnym UE, zgodnie z wnioskiem który musi złożyć zainteresowany przedsiębiorca pisemnie lub w formie elektronicznej do kompetentnego organu celnego celnego. Przed zarejestrowaniem formalnej wniosku o wydanie świadectwa AEO, przedsiębiorca może złożyć w oddziale celnym „kwestionariusz samooceny”, który ma na celu pomóc określić czy sprosta on wyznaczonym wymogom/kryteriom kwalifikacyjnym. Dzięki temu dostarcza dodatkowych informacji celnikom sobie i swoim przedsiębiorstwu. Po zaakceptowaniu wniosku o status AEO, zespół audytu składający się z funkcjonariuszy celnych rozpocznie procedurę audytu, w celu zweryfikowania czy przedsiębiorca spełnia kryteria niezbędne dla uzyskania statusu AEO.

Czas niezbędny do zakończenia audytu AEO zależeć będzie od kilku czynników między innymi: wielkości i złożoności operacji handlowych wykonywanych przez aplikującego, ilości dokumentacji i danych podlegających analizie; istnienia informacji i danych

już posiadanych przez urzędy celne; niezbędnych konsultacji pomiędzy urzędami celnymi i jeżeli niezbędne, to także konsultacji z innymi urzędami państwowymi.

Jeżeli jakieś informacje lub elementy danych o wnioskującym są już w posiadaniu urzędów celnych (np. poprzednio przeprowadzone audyty celne, przyznane autoryzacje celne ułatwiające/ lokalne procedury celne dostępne w ich systemach itd.), procedura audytu zostanie ukończona wcześniej.

Nawet jeżeli Certyfikat AEO uznawany jest na całym obszarze Wspólnoty, nie daje on prawa przedsiębiorcy do automatycznej korzyści w innych Państwach Członkowskich w zakresie ułatwień wynikającym z prawa celnego Wspólnoty. Poniekąd, biorąc pod uwagę prośbę o stosowanie ułatwień, inne Państwa Członkowskie nie muszą powtarzać oszacowania systemu kontroliprzedsiębiorcy, finansowej wypłacalności lub innych danych o jego działalności zgodnej z prawem celnym Wspólnoty, które już zostały wypełnione przez Państwa Członkowskie przyznając mu status AEO. Celnicy nie będą tym samym dublować kontroli i ocen już wykonanych. Państwo Członkowskie przyznające status AEO powinno w każdym przypadku zapewnić spełnienie wszystkich innych specyficznych wymogów związanych z ułatwieniami dla przedsiębiorcy. Zastosowanie ułatwień w innych Państwach Członkowskich może również być koordynowane przez porozumienia pomiędzy zainteresowanymi urzędami celnymi.

Dostępne są trzy certyfikaty, które mogą być dobrowolnie wybrane przez aplikującego zgonie ze specyficznych zapotrzebowaniem:

* AEO - C (Ułatwienia celne – for Customs – red);

* AEO - S (Bezpieczeństwo – for Security - red);

* AEO - F (Ułatwienia celne i bezpieczeństwo – for Full –red)

Certyfikat AEOF znany również jako „pełny” lub „łączony”, pozwala czerpać potencjalnie maksymalne korzyści dostępne w schemacie AEO w biznesie. Certyfikaty ułatwień celnych są głównie prawem celnym EU i różnią się od amerykańskiego (USA) programu C-TPAT na którym były wzorowane. Ten rodzaj Certyfikatu, którego główną cechą jest fakt, że status AEO-C dla przedsiębiorcy pozwala mu na dostęp do pewnych ułatwień w procedurach celnych – takich jak gwarancje lub scentralizowane odprawy – które w założeniach są niedostępne dla przedsiębiorców nie posiadających statusu AEO i nie będą

2. Na mocy nowej decyzji obowiązek ten został odłożony do końca 2010 r. – przyp. red.

3. Odnosi się to do Wspólnotowego Kodeksu Celnego z 1992r. Całość podstawowych założeń

w przyszłości akceptowane poprzez jakiegokolwiek porozumienia. Certyfikat AEO-C został wprowadzony po to, aby w szczególności pozwolić brokerom celnym i innym pośrednikom celnym w załatwieniu formalności celnych w imieniu firm (bez magazynowania lub procedur przesuwania ładunku), do korzystania ze zbioru przywilejów celnych i ułatwień podczas operacji celnych.

Dlatego status AEO-C jest wykluczony w ułatwieniach bezpieczeństwa. W tym celu (dla AEO-C - red.) wymagane jest jedynie wypełnienie wymogów dotyczących odpowiedzialności finansowej i podatkowo-celnej (udowodniona wypłacalność finansowa, odpowiedni wpis zgodności z wymogami podatkowymi i celnymi, zadowolający system zarządzania handlowego i - gdzie dokumentacja transportowa na to pozwala- umożliwiają odpowiednie kontrole celne), bez konieczności zgodności z wymogami bezpieczeństwa (np. ułatwień stosowanych dla operacji handlowych tak, aby dostarczyć towar odporny na nielegalną odprawę celną, odpowiedni dostęp kontroli w celu zapobiegania niedozwolonemu dostępowi do obszarów statku, doków i obszaru kontenera; zastosowanie specjalnych środków podnoszenia towarów, itd.). Co więcej, Zmodernizowany Wspólnotowy Kodeks Celny (Modernized Community Customs Code -MCCC), zaadoptowany 23 kwietnia 2008 roku (nawet większa część jego norm powinna być zastosowalna tylko po zatwierdzeniu przepisów Wykonawczych, z zaadoptowaniem Rozporządzeń Komisji Europejskiej którym moc prawna zostanie nadana najprawdopodobniej w 2009), wymagając od starających się o status AEO-C lub AEO-F okazania posiadania standardowych kompetencji lub profesjonalnych kwalifikacji bezpośrednio połączonych z wykonywaną przez siebie działalnością. Wymogi te - według prowizorycznego konspektu przepisów wykonawczych do ZWKC - w szczególności powinien otrzymać, jeżeli aplikujący (lub jego pracodawca):

- * przeszedł zatwierdzony kurs szkoleniowy organizowany przez zawodowe stowarzyszenie, urząd celny lub inne organizacje kształceniowe uznane poprzez Państwo a uprawnione do realizacji wymogów teoretycznych i praktycznych dla wystawiania odpowiednich świadectw;

- * może wykazać się praktycznym doświadczeniem przez co najmniej trzy lata w Państwie Członkowskim w którym ma siedzibę aplikant,

- * przeszedł przez profesjonalny egzamin pokrywający teoretyczną i praktyczną wiedzę licencjonowania celnego wymaganą przez Państwa Członkowskie UE lub przez profesjonalną organizację lub jednostkę edukacyjną przez

nią uznaną.

W szacowaniu powyższych warunków, urzędy celne mogą brać też pod uwagę fakt, że aplikujący podlega kodeksowi zachowań, jako członek stowarzyszeń kupieckich lub profesjonalnej grupy stosującej swoje własne standardy jakości i których jakość usług poświadczona jest przez tę grupę i popierana przez stowarzyszenie kupieckie na poziomie europejskim.

Jakakolwiek jednostka prawna, niezależnie od wielkości biznesu, zaangażowanych aktywności związanych z prawem celnym i odgrywających role w międzynarodowej sieci dostawczej (nawet poza UE), może aplikować o którykolwiek ze świadectw AEO, włączając operatorów logistycznych, przewoźników, spedytorów portowych i agentów celnych. Firmy nie aplikujące o statusu AEO-C lub AEO-F będą kontynuować używanie posiadanych, aktualnych ułatwień nadanych przez prawo celne Wspólnoty tak długo, jak spełniać będą odpowiednie warunki, ale dostęp do tych ułatwień będzie trudniejszy niż w przeszłości. Status AEO w rzeczy samej nie jest obowiązkowy. Decyzja czy aplikować czy nie przedstawia się jako opcja handlowa oparta na operacyjnych okolicznościach każdego z przedsiębiorców. Każdy przedsiębiorca powinien przed podjęciem decyzji o aplikowaniu o status AEO oszacować zyski dla swego biznesu i zbilansować je z kosztami aplikacji oraz uzyskania świadectwa AEO. Główne zalety powiązane ze statusem AEO mogą oscylować zgodnie z typem Certyfikatu, z:

- mniejszą fizyczną i dokumentowaną kontrolą, czego konsekwencją jest mniejsze ryzyko w procesie analizy ryzyka wykonanej przez celników (AEO-C, AEO-S i AEO-F);

- Priorytetowa obsługa wysyłki towarów, jeżeli następuje analiza ryzyka, wybiera się przedsiębiorcę do kontroli (AEO-C, AEO-S i AEO-F)

- wybór miejsca wykonania kontroli (AEO-C, AEO-S i AEO-F);

- prostszy dostęp do ułatwień celnych (tylko dla AEO-C i AEO-F);

- zmniejszony zasób danych niezbędny do zgłoszenia celnego (wcześniejsze poinformowanie przedsiębiorców o tym, że ich wysyłka została wybrana do kontroli (tylko dla AEO-C i AEO-F);

- Ułatwienia z punktów „e” i „f” są możliwe do zastosowania od pierwszego lipca 2009.

Istnieją też inne niebezpośrednie zalety powiązane z statusem AEO, które można podsumować w następujący sposób:

- * konkurencyjne zalety dla firm partycypujących w programie AEO jako konsekwencja wyższej wiarygodności - w dziedzinie bezpieczeństwa i rzetelności - który to status potwierdzi u posiadanego (będąc rozpoznawanym jako AEO potwierdzi się zgodność z surowymi kontrolami zarządzania i bezpieczeństwa);

- * ulepszona przejrzystość i kontrola sieci dostawczych;

- * zredukowane ryzyko wystąpienia kradzieży i strat, zarówno przestępstw, wandalizmu i bezpieczeństwa;

- * mniej opóźnionych dostaw;

- * mniejsze koszty inspekcji dostawców i zwiększona kooperacja;

- * polepszone bezpieczeństwo i komunikacja między partnerami sieci dostawczych.

Jak dotąd⁴ ponad wystawiono ponad 600 AEO certyfikatów w UE, prawie 1/3 przez niemieckie władze celne. Dodatkowe informacje o tych certyfikatach i ich właścicielach mogą być otrzymane na stronie internetowej europejskiej Komisji Europejskiej (Główna Dyrekcja ds. Unii Celnej i Podatków Pośrednich - TAXUD), gdzie stworzono bezpłatną bazę danych AEO⁵ dającą przedsiębiorcom możliwość sprawdzenia członkostwa AEO swoich partnerów handlowych.

4. Artykuł został przygotowany przez autorów w początku 2009r.-red.

5. http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/cgi-bin/aeoaeoquery?Lang=EN

Daniilo Desiderio, adwokat włoski, specjalizujący się w prawie celnym, handlu międzynarodowym i umowach. Jest doradcą Włoskiego Stowarzyszenia Agentów Celnych, Włoskiej Rady Agentów Celnych, organizacji skupiających ponad 2300 profesjonalistów. Reprezentuje ich przed organami władz narodowych i unijnych. Jest konsultantem wielu instytucji, organizacji, agencji rządowych i stowarzyszeń handlowych, instytucji narodowych jak i unijnych. Współpracuje jako ekspert ds. ułatwień celnych i handlowych z Włoskim Ministerstwem Rozwoju Gospodarczego, (z Departamentem Handlu Międzynarodowego), z Włoskim Instytutem Handlu Zagranicznego i Włoskim Instytutem Promocji Przemysłu.

Mauro Giffoni, jest właścicielem Studio Giffoni, konsultacyjnym biurem celnym funkcjonującym w Brukseli w Belgii. Jest także doradcą Włoskiej Rady Agentów Celnych. Działa jako consultant celny dla wielu przedsiębiorstw funkcjonujących na poziomie europejskim oraz jest wykładowcą "Prawa celnego" w Wyższej Szkole Nauk Fiskalnych przy Uniwersytecie ("Ecole Supérieure des Sciences Fiscales" -ESSF) of the ICHÉC, University) w Brukseli.

* tekst ukazał się też w „Monitorze prawa celnego i podatkowego” nr 2/2009